

Методичний коментар до уроку “Погляд на себе”

І художник, і модель

Комплімент собі

Кожен із нас має вміти радіти не лише своїм успіхам, а й успіхам інших. Але не менш важливо об'єктивно ставитися до себе, вміти подивитися на свою роботу очима інших, тоді ви знатимете свої слабкі та сильні сторони, знатимете, до чого прагнути, і, врешті-решт, будете підійматися сходинками успіху.

Тож запропонуйте дітям заплющити очі й побачити себе, як бачать інші, зробити собі комплімент. Звісно, це не просто, але важливо, щоб діти спробували. Така вправа може допомогти тим, хто недооцінює себе, побачити свої сильні сторони, а тим, хто схильний переоцінювати свої успіхи, побачити не лише свою силу, а й те, над чим варто працювати.

Знайомимося з художником

Вже не один рік діти знають Тараса Шевченка як поета. Сьогодні маємо розкрити їм ще один бік багатогранного таланту митця.

Тарас Шевченко відомий у світі як митець слова. Однак це аж ніяк не применшує його слави як художника. Та найперше його постать можна окреслити як борця, який став символом української нації. У творчості Тараса Шевченка поезія і живопис тісно пов'язані між собою.

Свого часу Леонардо да Вінчі стверджував, що “малярство — це німа поезія, а поезія — промовисте малярство”. Природа щедро наділила кріпацького сина не лише поетичним даром, а й талантом художника. У картинах Шевченка відбилася вся глибина й самобутність його особистості. Він був одним із зачинателів і першим видатним майстром офорту в українському мистецтві, чудово володів усіма відомими тоді засобами графічного зображення.

У своїх творах митець змальовував тогочасну дійсність, виступав з її критикою — сміливо, відверто, іноді з підкресленою тугою. До нас дійшло понад 240 поетичних творів Шевченка, а мистецьких — олійних картин, акварелей, сепій, офортів, малюнків — майже 1200. Неймовірна працездатність! 835 творів збереглися в оригіналах, а також у копіях, що їх виконали художники ще за життя митця.

Сам себе малюю

Цікаво дізнатися, який вигляд мали видатні особистості, що жили дуже давно? Але ж у ті часи не було фотоапаратів і відеокамер. Тоді пошукаємо картини й уважно роздивимося їх.

Деякі художники зображували себе власноруч — створювали автопортрети. Отже, маємо можливість побачити митців їхніми ж очима.

- Обговоріть у класі, чому художники малювала самі себе. Їм було замало портретів? Бачили себе інакше, ніж інші художники? Не довіряли іншим? Можливо, з якихось інших причин?

Автопортрет Тараса Шевченка

Роздивіться з дітьми один з автопортретів Тараса Шевченка.

Це перший із нині відомих автопортретів Шевченка — адже протягом життя поет написав їх чимало.

Ми звикли бачити Шевченка із суворим виразом обличчя, такого собі зморшкуватого дідуса в шапці. А цей автопортрет змальовує зовсім інший образ — допитливий юнак, душа компанії.

- На що ви насамперед звертаєте увагу, коли дивитесь на автопортрет кобзаря?
- Подивіться поету в очі. Який у нього погляд?

Жваві уважні очі, у них приємно дивитися, не хочеться відводити очей.

- Про що ще розповідає нам художник?
- Що нового про митця допоміг вам дізнатися автопортрет?

Художники власними очима

Розгляньте автопортрети інших митців.

- Як художники бачать себе?
- Що ви можете розповісти про характери митців?

Роздивіться з дітьми “Автопортрет з мавпочкою та папужкою” Фріди Кало.

Зовсім інакше, ніж Шевченко, зобразила себе мексиканська художниця Фріда Кало де Рівера.

- Розкажіть про художницю за автопортретом.
- Як гадаєте, чому вона намалювала себе разом саме із цими тваринами?
- Чи бачили ви рослини, зображені на задньому плані?

Два портрети — два різних характери — різні барви.

- Барви якого автопортрету яскравіші? Чому?
- Який автопортрет вам більше подобається?
- Як гадаєте, чому художники малювали саме автопортрети?

Послухайте з дітьми музичні фрагменти з опер Жоржа Бізе “[Шукачі перлин](#)” і “[Кармен](#)”.

- Настрій якого фрагменту до якої картини краще пасує?

Що в автопортреті найголовніше?

Ми звикли, що головне в портреті — досягти максимальної схожості. Але не всі митці так вважають.

Роздивіться з дітьми автопортрет і фото Пабло Пікассо.

- Чи відрізняється цей автопортрет від тих, що ми вже бачили сьогодні? Чим саме?
- Як зобразив себе художник?
- Чи було досягнення абсолютної схожості метою художника? Як гадаєте, чому?

Як викапаний

Найчастіше художники малюють портрети з натури — зображають себе такими, які вони є насправді, як їх бачить око. Адже ми маємо впізнати людину на портреті. Тож, малюючи портрет, художник має бачити себе, щоб порівнювати свій зовнішній вигляд і зображення на полотні.

- Як же художник влаштує своє робоче місце? Адже зазвичай ми самі себе не бачимо.

Звісно, художник може дивитися на себе у дзеркало й малювати, а може згадувати риси свого обличчя. Як зручніше? Напевно, кожен художник вирішує сам.

Запропонуйте дітям пригадати свій комплімент самому собі та підкреслити на автопортреті ту рису характеру, яка їм подобається найбільше.

Цю роботу можна продовжити

Запропонуйте дітям створити галерею (презентацію) автопортретів і фотографій різних художників.